

Parat dhe tatimet

Paratë e mia

Tatimet në Zvicër

Borxhet

Të jetosh me pak para

Paratë e mia

Në Zvicër është e rëndësishme të keni llogari bankare ose postare. Në këtë mënyrë ju mund të menaxhoni financat tuaja, të merrni pagën dhe të paguani faturat. Shumë njerëz përdorin karta debiti ose krediti për të bërë blerje. Ne gjithashtu përdorim aplikacionin Twint kur nuk kemi para cash.

Të pasurit e një llogarie

Në Zvicër, pothuajse të gjithë banorët kanë një llogari bankare ose postare. Në përgjithësi, punëdhënësi paguan paga në këtë llogari.

Hapja e një llogarie është falas. Por pastaj ka tarifa të ndryshme për menaxhimin e llogarisë. Interesat dhe shërbimet janë të ndryshme nga njëra bankë në tjetrën. Për këtë arsye, është e rëndësishme të krahasohen ofertat e ndryshme.

Për të hapur një llogari, ju duhet të paraqisni pasaportën ose dokument tjetër identifikimi. Ndonjëherë bankat kërkojnë dokumente shtesë.

Për shembull, një certifikatë vendbanimi.

Për qytetarët amerikanë, është më e vështirë të hapin një llogari, për shkak të rregulloreve të veçanta në Shtetet e Bashkuara.

Bankat kanë të drejtë të refuzojnë klientët.

Kartat e debitit dhe kreditit

Në përgjithësi, kur një person hap një llogari në një bankë ose zyrë postare, ai merr një kartë në mënyrë që të tërheqë para nga bankomati ose të paguajë në shumicën e dyqane. Kjo kartë është një kartë debiti (për shembull, Maestro).

Është gjithashtu e mundur të merrni karta krediti.

Kartë debiti ose krediti: çfarë është dallimi?

Me një kartë debiti ju paguani me paratë që keni në llogarinë tuaj.

Me një kartë krediti, ju paguani me paratë e një banke.

Ju duhet t'i ktheni këto para më vonë.

Tarifat për kartat e debitit ose kreditit mund të jenë shumë të ndryshme nga një bankë në tjetrën. Është e vlefshme që të krahasoni ofertat.

Këto karta mund të përdoren edhe jashtë vendit.

Pagesa e faturave

Zakonisht i merrni faturat tuaja me postë (me një faturë QR) ose me email. Mund t'i merrni edhe direkt në llogarinë tuaj, por për ta bërë këtë, duhet t'i verifikoni (fatura elektronike).

Ka disa mënyra për t'i paguar:

- Me E-banking: shumë njerëz paguajnë nëpërmjet internetit. Është një proces i sigurt.
- Me Twint, një aplikacion që shkarkohet në telefonin tuaj celular: mund të skanoni faturën QR dhe të paguani.
- Në sportel: mund të paguani direkt në sportelin e postës, me faturën QR.
- Me postë: mund t'i dërgoni urdhërpagesat në bankën tuaj ose në postë.

Kur merrni rregullisht të njëjtën faturë (për shembull, për të paguar qiranë), mund të caktoni një urdhër pagese të përhershëm.

Ose mund të lejoni që paratë të tërhiqen automatikisht nga llogaria juaj. Kjo quhet: një autorizim për Debitim Direkt LSV.

Në përgjithësi, keni 30 ditë për të paguar faturat tuaja.

Por ndonjëherë afati kohor është më i shkurtër.

Nëse nuk paguani, shpesh merrni një njoftim përkujtues. Pastaj mund të caktoni monitorim.

Dërgimi i parave jashtë vendit

Për të dërguar para jashtë vendit, mund ta bëni këtë nëpërmjet bankës suaj ose me postë. Por gjithashtu nga një shoqëri e transferimit të parave.

Transferimi nuk është falas. Kjo kushton një tarifë që ndryshon në varësi të shoqërisë së transferimit të përdorur.

Kontrolloni gjithmonë nëse kjo shoqëri transferimi parash ekziston realisht në vendin ku po dërgoni para.

Nëse keni dyshime, mos dërgoni para nga kjo shoqëri.

Më shumë informacione (link, adresa, broshura, fletushka)

www.bonjour-jura.ch/sq/parat-dhe-tatimet/parate-e-mia

Tatimet në Zvicër

Shuma e tatimeve që duhen paguar ndryshon nga një kanton në tjetrin dhe nga një komunë në tjetrën. Për individët privatë, tatimet më të rëndësishme lidhen me të ardhurat (pagën dhe të ardhura të tjera), pasurinë dhe TVSH-në.

Sistemi i tatimeve (ose sistemi i fiskalizimit)

Për të financuar shërbimet e vendit, autoritetet zvicerane mbledhin tatime. Në Zvicër, ekzistojnë disa autoritete të ndryshme: Konfederata, kantonet, komunat dhe gjithashtu kishat kombëtare. Autoritetet mbledhin paratë në 2 mënyra të ndryshme:

- nëpërmjet tatimeve të drejtpërdrejta të paguara nga individët. Këto tatime janë llogaritur në të ardhurat dhe pasurinë e çdo personi.
- nëpërmjet tatimeve indirekte, siç janë TVSH-ja, taksa e duhanit ose taksa e naftës minerale. Kjo taksë (ose detyrim) paguhet kur blini këto mallra. Kjo taksë përfshihet në çmimin e mallrave.

Kantonet dhe komunat vendosin vetë për tarifat për tatimet direkte. Kjo është arsyeja pse ka dallime nga një komunë në tjetrën. Çiftet e martuara taten bashkërisht. Ata paraqesin një deklaratë të vetme tatimore për të dy.

Tatimi i mbajtur në burim

Në Zvicër, disa njerëz nuk marrin një deklaratë tatimore. Tatimet e tyre zbriten direkt nga paga e tyre. Kjo quhet "tatim i mbajtur në burim".

Sistemi i tatimit në burim përdoret kryesisht për:

- persona të huaj që jetojnë në Zvicër dhe që nuk kanë një leje C.

Kujdes: Personat të cilët nuk kanë leje C, por të cilët janë të martuar me një shtetas Zviceran ose me leje C, nuk i nënshtrohen tatimit në burim.

- persona të huaj që punojnë në Zvicër, por jetojnë jashtë vendit (për shembull, punëtorë ndërkufitarë).

Si funksionon?

Tatimi në burim mbahet direkt në pagën e punonjësit, çdo muaj.

Punëdhënësi kujdeset për këtë: ai njofton këtë punonjës tek autoritetet tatimore dhe paguan taksën për të.

Shuma e taksës varet nga disa faktorë:

- të ardhurat,

- statusi civil (beqar, i martuar, etj.),
- numri i fëmijëve.

Nëse ndryshon statusi civil (për shembull: martesë ose lindje), personi duhet të njoftojë menjëherë punëdhënësin e tij. Kjo mund të ndryshojë shumën e taksës.

A e paguani tatimin në burim?

Ju mund të kërkonti kompensim për shpenzimet!

Nëse paguani shpenzime të caktuara (për shembull, një kontribut pensioni – shtylla e 3-të A), mund t'i deklaroni këto shpenzime. Për ta bërë këtë, më vonë kërkonti një kërkesë për një vlerësim të zakonshëm tatimor të mëvonshëm nga Service des contributions (Departamenti i Tatimeve). Kjo quhet: tatim i zakonshëm pasues (TOU). Aplikimin mund ta bëni deri më 31 mars të vitit të ardhshëm. Pastaj do të merrni një formular për ta plotësuar.

TOU i detyrueshëm në Jura

Në kantonin Jura, disa persona që taten në burim duhet të dorëzojnë një deklaratë të zakonshme tatimore pasuese.

Këta janë njerëzit të cilët kanë:

- një pasuri e tatueshme (p.sh., paratë në llogaritë bankare)
- ose të ardhura të tjera, përveç pagës (p.sh. nga qiraja

nga një banesë me qira).

Nëse kjo vlen për ju, ju duhet t'i shkruani Service des contributions (Departamenti i Tatimeve). Pastaj do të merrni një formular.

Cilat janë hapat e mëtejshme?

Pasi deklarata është bërë, ju merrni:

- një përlllogaritje për të treguar se sa keni ende borxh (ose çfarë është paguar tashmë),
- dhe më pas, një faturë ose një rimbursim në varësi të situatës.

Më pas, do të duhet të dorëzoni një deklaratë tatimore çdo vit, edhe nëse tateni në burim.

Ku mund të marr ndihmë ?

Ju mund të gjeni të gjitha informacionet në faqen e internetit të Service des contributions (Departamenti i Tatimeve).

Tatimet e rregullta

Njerëzit me një pasaportë zvicerane ose leje qëndrimi C zakonisht taksohen (ose tatohen). Çdo vit, ata duhet të plotësojnë deklaratën tatimore. Pastaj ata i paguajnë tatimet e tyre me një faturë.

Deklaratën e merrni me postë. Ju keni disa opsione për të plotësuar:

- në një formular letre,
- në Jura-Tax, të cilën e shkarkoni nga interneti ose nëpërmjet CD-së,
- ose në portalin virtual të kantonit Jura.

Plotësimi i formularëve tatimorë nuk është i lehtë.

Është e këshillueshme që të merrni ndihmë kur plotësoni një deklaratë për herë të parë.

Ose kur dikush zotëron pasuri të paluajtshme (shtëpi, ndërtesa), për shembull.

Platforma Impôts.easy shpjegon se si të plotësoni deklaratën tuaj tatimore me shembuj konkretë.

Më shumë informacione (link, adresa, broshura, fletushka)

www.bonjour-jura.ch/sq/parat-dhe-tatimet/tatimet-ne-zvicer

Borxhet

Nëse nuk i paguani faturat në kohë, mund të jetë diçka serioze. A keni vështirësi financiare? Qendrat e këshillimit për borxhet ju ofrojnë ndihmë.

Kujtesa dhe Njoftime përkujtuese

Nëse nuk e paguan faturën brenda afatit të planifikuar, zakonisht ju vjen një njoftim i 1-rë.

Nëse ende nuk e paguani faturën pas telefonatës së 1-rë, ndonjëherë merrni një telefonatë të 2-të.

Huadhënësi (ai të cilit i detyrohen paratë) mund të fillojë procedurat ligjore në çdo kohë.

Kjo quhet: procedurë e rikuperimit të borxhit.

Në këtë rast, huamarrësi (ai që detyrohet para) merr një njoftim për ndjekje penale nga Office des poursuites (Zyra e Prokurorisë). Njoftimi i ndjekjes penale i nënshtrohet një tarife.

Shpenzimet paguhen paraprakisht nga huadhënësi dhe më pas duhet të paguhen nga huamarrësi.

Nëse huamarrësi mendon se procedura e ndjekjes penale është e padrejtë, ai mund të kundërshtojë Office des poursuites (Zyra e Prokurorisë).

Kujdes: Nëse jeni "nën hetim", autoritetet mund të marrin para nga paga juaj ose të sekuestrojnë një send me vlerë nga shtëpia juaj.

Përveç kësaj, njoftimet e ndjekjes penale regjistrohen nën emrin tuaj në regjistrin e ekzekutimit të borxheve. Kjo mund të shkaktojë probleme kur kërkon një apartament, për shembull. Edhe pasi ta keni paguar padinë, njoftimi mbetet në regjistrin e mbledhjes së borxheve për një farë kohe.

Borxhet

Të kesh borxhe do të thotë të duhet t'i kthesh paratë një personi ose një shoqërie. A keni borxhe apo shqetësime financiare? Mund të kontaktoni një shërbim mbështetës: një shërbim për lehtësimin e borxheve.

Në këtë shërbim, një ekspert shqyrton situatën me personin. Ai do të punojë me ju për të gjetur një zgjidhje.

Caritas ofron ndihmë për lehtësimin e borxheve nëpërmjet: 0800 708 708.

Kjo ndihmë është anonime. Ju nuk duhet të thoni emrin tuaj. Ky shërbim është falas.

Federata frëngjishtfolëse e konsumatorëve (Fédération romande des consommateurs) ofron gjithashtu një shërbim lehtësimi të borxheve, i cili kushton 10 CHF në kantonin Jura.

Më shumë informacione (link, adresa, broshura, fletushka)

www.bonjour-jura.ch/sq/parat-dhe-tatimet/borxhet

Të jetosh me pak para

Kostoja e jetesës në Zvicër është mjaft e shtrenjtë. Kjo është arsyeja pse mund të jetë e dobishme të blini disa gjëra të dorës së dytë (tashmë të përdorura). Njerëzit që kanë pak para mund të marrin ndihmë financiare. Ata mund të blejnë në dyqane me çmime më të ulëta.

Mbështetja shtetërore

Në përgjithësi, njerëzit që jetojnë me pak para kanë të drejtë për ndihmë shtetërore. Është e mundur të merrni ndihmë subvencione) për primet e sigurimit shëndetësor ose bursa studimi. Në disa situata, dikush merr para nga sigurimet shoqërore ose ndihma sociale.

Mbështetja e Shoqatave

Disa shoqata ndihmojnë njerëzit në vështirësi financiare.

Për shembull: Caritas Jura, Kryqi i Kuq (Croix-Rouge), Secours d'hiver, Mimosa Jura ose Armée du Salut.

Mbështetja e tyre merr formë të ndryshme: për shembull, informacion, këshilla, ndihmë financiare të drejtpërdrejtë ose oferta ushqimore.

Merrni ndihmë lehtësisht nëpërmjet JU-lien.org

Në faqen e internetit JU-lien.org, mund të gjeni mbështetjen financiare që ekziston në Jura. Kjo faqe interneti ofron gjithashtu një shërbim informacioni falas dhe konfidencial. Në internet ose nëpërmjet telefonit (079 677 37 65), mund të keni një konsultë falas dhe konfidenciale me një profesionist.

Artikuj të dorës së dytë (ose të përdorur)

COMM9 nga Caritas ofron artikuj të dorës së dytë, me kosto të ulët.

Këto janë gjëra të përdorura më parë, por në gjendje të mirë.

Ka dyqane COMM9 në Delémont, Porrentruy dhe Saignelégier.

Në internet dhe në rrjetet sociale, ka edhe artikuj të dorës së dytë.

Dyqanet ushqimore të Solidaritetit

Njerëzit me pak të ardhura mund të blejnë në dyqanet ushqimore të solidaritetit. Ata mund të blejnë ushqime dhe gjëra të nevojshme për jetën e përditshme me çmime të lira.

Për ta bërë këtë, ata duhet të regjistrohen direkt në shoqatat e mëposhtme: « Les cartons du cœur », « Table couvre-toi » dhe « Au P'tit plus ». Jo të gjithë kanë të drejtë të shkojnë në dyqanet ushqimore të solidaritetit.

Duhet të plotësojnë disa kushte.

Karta e kulturës: sport / kulturë / arsim

Me CarteCulture (Karta e Kulturës), njerëzit që jetojnë me pak të ardhura mund të marrin çmime më të lira për ngjarje sportive, kulturore dhe trajnime.

Për të marrë Kartën duhet të pyesni Caritas-in.

Caritas ofron të gjitha informacionet e nevojshme.

Më shumë informacione (link, adresa, broshura, fletushka)

www.bonjour-jura.ch/sq/parat-dhe-tatimet/te-jetosh-me-pak-para